

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n (myöh. JHL) lausunto hallituksen esityksestä laiksi maantielain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

JHL kiittää mahdollisuudesta lausua maantielain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta ja keskittyy pyydetyistä kokonaisuuksista osioon ”Liikennetehtävien kokonaisuus maakuntauudistuksessa” ja erityisesti niiden henkilöstövaikutuksiin.

Yhteistyö maakuntien välillä

ELY-keskusten liikennevastuualueiden tienpidon tehtävät ja tehtäviä hoitanut henkilöstö siirtyy pääosin maakuntiin. Liikennevirastoon siirtyy kuitenkin osa ELY- keskusten liikennevastuualueiden tehtävistä. Tehtävät ja uudet tekemisen tavat on kuvattu lainsäädännössä pääosin hyvin. Tehtävien hajauttamisella on lain yleisperusteluosassa kuitenkin katsottu olevan riski kustannusvaikutuksen kasvamiseen. Lakiesityksen mukaan maakuntien tulee kustannusten hillitsemiseksi sopia niille kuuluvien tienpidon tehtävien hoitamisesta yhteistoiminnassa enintään yhdeksällä tienpitoalueella. Yhteistyön tekemisen tapaan on kiinnitettävä huomiota organisaation perustamisvaiheesta lähtien.

Henkilöstön osaaminen

Lakiesityksessä todetaan, että maakuntiin siirtyvät ELY-keskusten liikennevastuualueiden henkilöt ovat muutoksen voimaantulon jälkeen aivan uudessa asemassa kuin missä he ovat aikaisemmin olleet valtion edustajina. Viranomaisten tuleekin kiinnittää huomioita myös riittävään henkilöstön perehdyttämiseen, kouluttamiseen sekä muutoksesta tiedottamiseen.

JHL muistuttaa, että lain toimeenpanovaiheessa henkilöiden koulutuksen ja perehdytyksen lisäksi on tehtävä viipymättä tehtäväkuvien arviointi sekä tarkistettava henkilöiden palkkaus vastaamaan uudenlaista työn tekemisen tapaa. Erilaiset organisaation hajauttamiseen liittyvät yhteistyön muodot tulee rakentaa hyvässä yhteistyössä henkilöstön ja johdon välillä.

Lakiesityksessä on lisäksi tuotu esille, että toimivaltaisen viranomaisen edellytykset eri tehtävien hoitamiseksi on huomioitu esityksessä sisällyttämällä lakiin säännös tietojensaantioikeudesta. Myös tietojensaantioikeus ja siihen liittyvät mahdolliset muutokset on määriteltävä uudessa organisaatiossa täsmällisesti ja riittävällä valtuutuksella.

Julkisen vallan käyttö tehtävissä

Lailla mahdollistettaisiin maastopalvelun hankkiminen muilta kuin viranomaisilta. Kuten lakiesityksessäkin todetaan, julkisen hallintotehtävän käsitteen laajan tulkinnan mukaan on perusteltua täydentää maantielakia siten, että maastopalvelutehtävän hankkimisesta muilta kuin viranomaisilta säädetään laissa.

Lisäksi osa valtion henkilöstöstä siirtyy lakiesityksen perusteella työsuhteeseen ja siten työsuhteissa sovellettavan lainsäädännön piiriin. Jos siirtyminen tapahtuu maakuntakonserniin kuuluvaan tai maakuntien määräysvallassa olevaan yhteisöön tai näiden määritelmien ulkopuolelle jäävään muuhun maakunnille palveluja tuottavaan palvelukeskusyhtiöön, siirtyisi virkamies työsopimussuhteeseen.

JHL huomauttaa että julkista valtaa sisältäviä tehtäviä ei voi ulkoistaa muille, kuin viranomaisille ja viranomaistehtävien hoitamiseen suunnattavat maakuntiin siirtyvät resurssit on turvattava.

Henkilöstön siirryttävä työssäkäyntialueella

Jatkovalmistelun yhteydessä vahvistetaan tarkemmin siirtyvät henkilötyövuosimäärät ottaen huomioon osaamisen ja toimintaresurssit sekä tehtävien ja henkilöstön jakautuminen maakuntien, Liikenteenohjausyhtiön ja Liikennevirasto välillä siirtoja koskevien säännösten mukaisesti. Lisäksi lakiesityksessä todetaan, että henkilö siirtyisi sen maakunnan tai maakuntakonserniin kuuluvan tai maakuntien määräysvallassa olevan yhteisön palvelukseen, jolle siirtyvät tehtävät muodostavat vähintään puolet henkilön tosiasiallisista työtehtävistä.

JHL huomauttaa, että siirtymisessä on noudatettava hyvää henkilöstöpolitiikkaa, sijoitettava henkilöt nykyisille työssäkäyntialueille ja mahdollisuuksien mukaan huomioitava toiveet neuvottelemalla asiasta koko henkilöstön kanssa.

Palkkauksen vastattava tehtävien vaativuutta

Lakiesityksessä todetaan, että palkka- ja muut palvelussuhdevaikutukset riippuisivat osittain sovellettavan sopimuksen tasosta ja liikkeenluovutus ei ole sellaisenaan peruste palvelussuhteen ehtojen muuttamiseen. Henkilöstön tehtävät voivat siis muuttua, kun siirtyvät tehtävät yhdistettäisiin uudella tavalla kokonaisuudeksi. Tehtävien muutoksilla voi myös olla vaikutuksia palkkaukseen.

Laissa kuvatut uudet yhteistyön muodot, lisääntyvä vastuu ja vähenevät henkilöresurssit ovat sen kaltaisia, ettei lakimuutoksen johdosta tapahtuvilla tehtävämuutoksilla pitäisi olla palkkaa laskevaa vaikutusta. Palkkausjärjestelmän soveltamisesta on sovittava yhdessä henkilöstöjärjestöjen kanssa. Oikeuskäytäntö tukee näkökulmaa, että palkat tulee harmonisoida kahden vuoden kuluessa. Tämän tulee olla käytäntö maakunnissa.

Liikkeenluovutuksen periaatteisiin ja lisäeläkkeiden määräytymiseen JHL:llä ei ole huomautettavaa.

Helsingissä 6.3.2018

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Päivi Niemi-Laine
puheenjohtaja

Håkan Ekström
toimialajohtaja

Lisätiedot:

Sopimustoimitsija Minna Salminen, minna.salminen@jhl.fi, p. 050 445 5350